

ZPRAVODAJ 2022/4

Velká nad Veličkou

Nově zvolené zastupitelstvo obce

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

na sklonku měsíce září proběhly volby do zastupitelstev obcí. V naší obci v těchto volbách kandidovaly 3 volební strany oproti komunálním volbám v roce 2018, kdy bylo volebních stran celkem 7. Maximální počet kandidujících byl 15, a to na základě usnesení předchozího zastupitelstva obce, které na svém červnovém zasedání stanovilo pro volební období 2022–2026 počet členů zastupitelstva na 15, tj. tak jako v předchozích obdobích. Nešlo se tedy do žádného experimentu spojeného například s nárůstem počtu zastupitelů, nebo naopak ve snížení jejich počtu pod 15, což by ve svém důsledku znamenalo, že by již nebyla volena rada obce (rada obce se nevolí v obcích, kde zastupitelstvo obce má méně než 15 členů, § 99 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Řídit obec s bezmála 3 tisíci obyvatel bez rady obce by bylo velmi nezodpovědné. Výsledkem voleb je vámi projevená vůle, kdy jednotlivé volební strany dosáhly těchto výsledků: ZA ROZVOJ VELKÉ získala celkem 46,72 % vašich odevzdaných hlasů, což činí dle volebního modelu používaného v České republice 7 mandátů, SPOLEČNĚ PRO VELKOU 36,83 % hlasů a 6 mandátů a KDU-ČSL a nezávislí 16,44 % hlasů a 2 mandáty. Z těchto výsledků a následujících povolebních vyjednávání vyplynula možnost vytvoření koalice 2 z těchto 3 volebních stran, a to konkrétně ZA ROZVOJ VELKÉ a KDU-ČSL a nezávislí,

mající nadpoloviční většinu v zastupitelstvu obce, a to celkem 9 mandátů. Tato skutečnost se poté projevila při ustavujícím zasedání zastupitelstva obce, které proběhlo v pondělí 24. října 2022. Konkrétní výsledek hlasování je uveden v článku „Zastupitelstvo a rada obce Velká nad Veličkou“.

Nebudu jistě daleko od pravdy, když si dovoluji tvrdit, že nově zvolení zastupitelé si plně uvědomují, že výkon svého mandátu budou uskutečňovat v době a v podmínkách, které nikdo v naší zemi za posledních bezmála třicet let nepamatuje. O možných dopadech současné vysoké míry inflace, vysokých cenách energií, ale také zhoršující se bezpečnostní situaci v regionu, můžeme do jisté míry v tuto dobu pouze spekulovat. Co je důležité, že naše obec není zadlužena a aktuálně má dostatek finančních prostředků pro dokončení stávajících investičních akcí, ale i pro zahájení dalších. Z mého pohledu je tedy důležité, a tak se také dívám na výsledky voleb, že můžeme pokračovat v již rozpracovaných stavebních akcích, u kterých se doba jejich přípravy a následná realizace neomezuje a ani nemůže být ohraničena délkou jednoho volebního období. Připravena je řada investičních akcí; o to více bude důležité, při předpokládaném vývoji veřejných financí, zvážit každou takovou investici. Všechny 3 volební strany měly ve svých programech v převážné míře obdobné priority, a proto pevně věřím, že se jednotlivé akce nebudou hod-

notit podle toho, kdo je konkrétně navrhl, ale podle jejich významu a přínosu pro obec jako takovou, zejména pro její občany.

Na druhou stranu je přirozené, že může docházet k různým názorovým neshodám. Jako jeden příklad za všechny mohu uvést úsporu energií a bezpečnostní situaci. Nemalými výdaji z obecního rozpočtu budou zcela jistě ty za osvětlení v obci. Jednoduchým řešením by mohlo být např. vypínání veřejného osvětlení v době nočního klidu. Řešení technicky lehce proveditelné, ale z pohledu neustále se zvyšujícího výskytu a pohybu válečných uprchlíků jen těžko představitelné. Zvláště za situace, kdy se houfy migrantů mnohdy pohybují v blízkosti našich obydlí. Navíc pokud lze předpokládat, že počet těchto migrantů bude v nejbližších letech dále stoupat. Zkrátka a dobře se naše obec nachází v příhraničí, se všemi pozitivy a negativy, která z toho vyplývají.

Velkým tématem jsou a do budoucna jistě i budou majetkoprávní záležitosti. Je řada pozemků, které by z logiky věci měly být výlučně v majetku obce. Bohužel v řadě případů je situace přesně obrácená a velké úsilí bude směřovat do postupné nápravy tohoto stavu. V minulém volebním období byla zrealizována celá řada odkupů pozemků obcí, nebo jejich převodů na obec. Určitě jsme však ještě nedosáhli stavu, se kterým bychom mohli být spokojeni. Majetkoprávní záležitosti se mnohdy neúměrně vlečou a obecně často brzdí další rozvoj měst a obcí.

Vážení spoluobčané,

nadcházející období určitě nebude jednoduché. Výsledky letošních komunálních voleb jsou však zavazující. Proto mi z tohoto místa dovoluji ještě jednou poděkovat za projevenou důvěru, na jejímž základě můžeme dál pokračovat v rozdělané práci. Chtěl bych poděkovat všem, kteří jste přišli k volbám, bez ohledu na volební preference či osobní sympatie.

Nadcházející dny a týdny jsou obvykle u většiny z nás provázeny bilancováním toho, co se povedlo, co naopak nepovedlo. Jedná se i o období, kdy si uděláme více času na návštěvy svých příbuzných či známých.

Dovoluji mi tak závěrem popřát Vám všem pevné zdraví, plno pohody, optimismu a také nadhledu, který je pro náš národ tak typický. Nenechme se otrávit negativními zprávami. Přeji všem klidné a pohodové prožití vánočních svátků a úspěšný vstup do nového roku v osobním i pracovním životě.

S úctou Petr Šmidrkal, starosta

Zastupitelstvo a rada obce Velká nad Veličkou

INFORMUJÍ

O závěrech ze 17. zasedání zastupitelstva, ustavujícího zasedání zastupitelstva obce pro volební období 2022–2026 a schůzi rady obce.

17. zasedání zastupitelstva obce se uskutečnilo v pondělí 19. září 2022. Přítomno bylo 13 zastupitelů, 1 byl řádně omluven, 1 omluven nebyl. Zastupitelstvo projednalo a vzalo na vědomí výsledky hospodaření obce za leden až srpen 2022. Zastupitelstvo obce rovněž projednalo a schválilo rozpočtové opatření č. 3, zahrnující neinvestiční transfery v úhrnné výši 432.400 Kč (dotace na volby a kompenzační bonus 90.400 Kč, dotace na činnost jednotky sboru dobrovolných hasičů 150.000 Kč a dotace z Úřadu práce ČR ve výši 192.000 Kč). Na výdajové straně se jednalo o 150.000 Kč na přetební činnost (zalesňování). Dále se jednalo o 850.000 Kč na úhradu energií, rekonstrukci a zpracování projektové dokumentace (dále jen PD) na umístění fotovoltaické elektrárny (dále jen FVE) na objektu Masarykovy základní školy, 300.000 Kč na PD k umístění FVE na objektu kulturního domu, 340.000 Kč na PD k umístění FVE na objektech sportovní haly a TJ Kordárna a 180.000 Kč na PD k umístění FVE na objektu DPS. 550.000 Kč na výstavbu kamenné zdi podél objektu č. p. 140 v centru obce. O částku 220.000 Kč byl navýšen paragraf veřejného osvětlení na úhradu energií a o 100.000 Kč na úhradu energií na zdravotním středisku. 410.000 Kč bylo převedeno rozpočtovým opatřením na zabezpečení oprav drtiče a zabezpečení dostupnosti náhradních dílů pro tento pra-

covní stroj. V neposlední řadě se jednalo o zahrnutí přijatých, výše uvedených neinvestičních dotací. V majetkoprávní oblasti byl projednán prodej čtyř pozemků a části jednoho pozemku soukromým osobám a jednoho obecního pozemku právnické osobě. Současně byly projednány odkupy šesti pozemků a části dvou pozemků od soukromých osob a jednoho pozemku v majetku právnické osoby. Tyto odkupy ve většině případů souvisely s prodejem obecních pozemků. Rovněž byla projednána a schválena kupní smlouva s Povodím Moravy, s.p., na jejímž základě nabývá obec dva pozemky od tohoto státního podniku. V dalším průběhu zasedání byli zastupitelé obce a přítomná veřejnost seznámeni s rozsahem investičních a neinvestičních akcí a oprav, uskutečněných v letech 2019–2022. Podrobnější informace již byly obsahem třetího čísla letošního Velického zpravodaje. Rovněž byli přítomní seznámeni s příjmy a výdaji v rámci Horňáckých slavností 2022 a Ozvěň Horňacka 2022 a počtem a výměrou prodaných obecních pozemků (26 pozemků o celkové výměře 9752 m²) a rovněž tak pozemků nabytých od soukromých a právnických osob za celé volební období (128 pozemků o celkové výměře 20339 m²).

Ustavující zasedání zastupitelstva proběhlo v pondělí 24. října 2022. Přítomno bylo všech 15 členů zastupitelstva obce zvolených pro volební období 2022–2026. Z řad veřejnosti se tohoto ustavujícího zasedání zúčastnilo cca 50 osob. Pro nadcházející volební období byli do vedení obce zvoleni: starostou Ing. Petr Šmidrkal (uvolněný člen zastupitelstva obce), místostaros-

tou Dušan Jež ml. (uvolněný člen zastupitelstva obce), dalšími členy rady obce Ing. Stanislav Čajka, Mgr. Magdalena Maňáková, Ph.D. a Mgr. Evžen Morávek. Předsedou finančního výboru byl zvolen Ing. Věroslav Drlík a dalšími členy tohoto výboru Jana Křižanová a Rostislav Machálek. Předsedou kontrolního výboru byl zvolen Ing. Martin Kománek a dalšími členy tohoto výboru Ing. Tomáš Januš a Jiří Psík. Místostarosta obce Dušan Jež ml. byl ustanoven určeným členem zastupitelstva obce pro spolupráci při pořizování změn územního plánu. Součástí ustavujícího zasedání bylo rovněž projednání a schválení výše odměn neuvolněných členů zastupitelstva obce. Výše těchto odměn byla ponechána ve stejné výši jako v předcházejícím volebním období (2018–2022). **2. zasedání zastupitelstva obce se uskuteční v pondělí 12. prosince 2022** a jeho hlavním bodem programu bude projednání a schválení rozpočtu obce pro rok 2023.

Rada obce, v mezidobí od voleb do zastupitelstev obcí do doby konání ustavujícího zastupitelstva obce projednala a schválila rozpočtové opatření č. 4, jehož obsahem bylo zahrnutí přijatých dotací od Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR (450.000 Kč) a od Jihomoravského kraje (300.000 Kč), a to v souvislosti s pořízením nového dopravního automobilu pro obcí zřizovanou jednotku požární ochrany JPO II. Schválen byl převod majetku od Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje, kdy se konkrétně jedná o terminál Matra Pegas 2. generace. Projednány a schváleny byly smlouvy o dílo pro vybudování fotovoltaických elektráren na objektech kulturního domu, sportovní haly, domu s pečovatelskou službou, Masa-

rykovy základní školy a objektu TJ Kordárna. Projednány byly možnosti výměny osvětlení v objektech obecního úřadu a sportovní haly s tím, že výměna v budově obecního úřadu bude provedena ještě do konce roku 2022. Schválen byl rovněž finanční dar organizaci PAHOP, Zdravotní ústav paliativní a hospicové péče. Projednána a zastupitelstvu obce doporučena ke schválení byla výše spoluúčasti obce v rámci Základní sítě sociálních služeb ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Veselí nad Moravou na rok 2023, kdy by měla být spoluúčast obce ve výši bezmála 507 tisíc Kč. Rada obce ve svém novém složení pak následně projednala a schválila svůj jednací řád a rovněž tak jednací řád komisi rady obce. Ponecháno bylo dosavadní oddací místo, kterým je i nadále obřadní síň v budově obecního úřadu a oddávajícími jsou v tomto volebním období starosta a místostarosta. Rada obce projednala a schválila obměněné složení redakční rady Velického zpravodaje a rovněž tak i komise pro projednávání přestupků. Schválena byla smlouva o dílo s vybraným zhotovitelem v rámci veřejné zakázky „Rekonstrukce chodníku na pozemku parcelní číslo 1573/1 v obci Velká nad Veličkou“. (pozn: východní strana ulice Závodí) Tímto zhotovitelem jsou Inženýrské stavby Hodonín, s.r.o. Projednána a schválena byla smlouva o smlouvě budoucí se společností Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s., související s budoucí stavbou vodovodního přivaděče směrem na Louku. Schválena byla cenová nabídka na výstavbu kamenné zdi v centru obce podél objektu č. p. 140. Projednáno a schváleno bylo složení výběrové komise na posouzení přihlášek k výběrovému řízení na funkci vedoucí organizační složky Kulturní a sportovní zaří-

zení Velká nad Veličkou, které bylo vysáno v důsledku podání výpovědi stávající vedoucí této organizační složky. Do doby uzávěrky tohoto čísla zpravodaje bylo doručeno 5 žádostí zájemců o danou pracovní pozici.

O aktuálně probíhajících stavebních akcích a opravách. Dokončuje se budování parkovacích míst v ulici Za humny. Zahájeny byly přípravné práce k provedení rekonstrukce chodníku na Závodí, přičemž vlastní práce budou zahájeny dle aktuálních klimatických podmínek se smluvním ukončením realizace v termínu do konce června 2023. Bylo obdrženo stavební povolení pro stavbu „Velká nad Veličkou, lokalita Lose – dopravní a technická infrastruktura pro výstavbu RD SO.101 Komunikace“.

O kulturních a dalších akcích. Probíhající a připravované akce úzce souvisí se závěrem roku, ať už se jedná např. o Mikulášskou besedu u cimbalu, adventní koncert hudební formace Musica Folklorica, nebo rozsvícení vánočního stromu s doprovodným jarmakem.

DĚKUJÍ

Sboru dobrovolných hasičů za významný podíl na přípravě a průběhu vatry republiky k 104. výročí založení Československa, které předcházelo zasazení lípy svobody a lampionový průvod na Strážnou hůrku, členům sportovního klubu házené za organizaci turnajů družstev v házené a dosahování výborných sportovních výsledků, organizátorům, účinkujícím a prodejcem v rámci hodového jarmaku, hodového zpívání a rozsvícení vánočního stromu s jarmakem před obecním úřadem a také zaměstnancům obce a obecního úřadu za přípravu a zabezpečení jednotlivých akcí, které se uskutečnily v průběhu letošního podzimu. Poděkování patří rovněž členům okrskových volebních komisí za bezproblémový průběh voleb do zastupitelstev obcí, vedení a zaměstnancům Masarykovy základní školy za přípravu a průběh dne otevřených dveří u příležitosti 90 let od postavení nejstarší budovy Masarykovy měšťanské školy, kdy akce proběhla za značného zájmu veřejnosti, a to nejen z naší obce. Všem občanům, kteří jsou dočasně omezováni v důsledku realizovaných stavebních akcí, za jejich trpělivost a rovněž tak těm občanům, kteří mají vlastnická práva k pozemkům, které budou dotčeny dalšími připravovanými stavbami, pro jejichž realizaci jsou nezbytná i smluvní ujednání s obcí, za jejich vstřícnost.

Nové parkovací plochy na sídlišti

Vatra republiky – 27. 10. 2022

Podruhé se v naší obci uskutečnila akce Vatra republiky k 104. výročí založení Československa. Tentokrát byl začátek před halou, kde za doprovodu mužského pěveckého sboru z Velké nad Veličkou byla zasažena lípa svobody a lampionovým průvodem se pokračovalo na Strážnou hůrku,

kde se po 18. hodině rozhořela vatra republiky. Díky teplému a bezvětrnému počasí se všechno obešlo bez komplikací. Na hůrce se na zahřátí podával vynikající svařák, čaj a děti si mohly opéct špekáček.

Eliška Ježová

Houbařská sezóna

Letošní houbařská sezona byla hodně bohatá na všechny druhy hříbků, po celou dobu, co houbaři brouzdali po kopcích a loukách Filipovského údolí. Letošní úlovky opravdu stály za podívanou. I moje byly pestré a bohaté.

Prášek Miroslav

Vítání občánků

V neděli 13. listopadu bylo v sále obecního úřadu přivítáno 10 nově narozených dětí. Všem přejeme pevné zdraví a jen to nejlepší.

Foto: Petra Štátná, Lenka Koblihová

Mateřská škola

Letošní školní rok jsme zahájili ve čtvrtek 1. 9. 2022. Pro velký počet dětí byla otevřena čtvrtá třída. Nejmladší děti jsou rozděleny do tříd Korálky a Balonky, ve třídě Balonky a Pastelky jsou děti věkově smíšené.

V září nás navštívila Česká školní inspekce, která prověřila každodenní chod školky, zhlédla práci pedagogických pracovníků, jejich přístup k dětem a spolupráci mezi sebou. Naše mateřská škola byla ohodnocena velmi kladně.

Měsíc říjen se nesl ve znamení výstavy výrobků z plodů podzimu. Děti ve spolu-

práci s rodiči vytvořily spoustu krásných a nápaditých výrobků, za což jim děkujeme.

Tradiční drakiáda se konala také v měsíci říjnu. I když počasí nebylo podle našich představ, zúčastnilo se akce mnoho dětí a rodičů.

Další říjnovou akcí bylo představení „Krtěk a prasátko“. Dětem se velmi líbilo a přineslo jim ponaučení, jak se správně chovat ke svým kamarádům.

V listopadu proběhlo vánoční fotografování dětí. Děkujeme panu Martinovi Kománkovi za jeho milý a profesionální přístup k dětem.

Druhou listopadovou neděli se šest předškolních dětí zúčastnilo vítání občanů na Obecním úřadě ve Velké nad Veličkou. Děti potěšily všechny zúčastněné svým vystoupením v krojích.

V listopadu nás také navštívili myslivci ze spolku Javorník-Hradisko. Připravili si pro děti spoustu ukázek a úkolů.

Představili nám svou práci a povyprávěli mnoho zajímavostí o zvířatech. Děti poznávaly druhy lesních zvířat a stromů, učily se rozeznávat jejich listy a plody. Prohlédly si různé parohy a parůžky, vycpaná zvířata. Závodily se zajícem a liškou na provázku, háze-ly šiškou na cíl a další činnosti. Myslivci s sebou přive-
dli také loveckého psa a seznámili děti s jejich užitečností při své práci. Jako překvapení obdržela naše mateřská škola krmelec, kterému děti vyzdobí střechu a poté bude umístěn nedaleko školky, abychom do něj mohly při procház-
kách s dětmi nosit zvířátkům zásoby potravy. Za tuto velmi pěkně připrave-
nou akci myslivcům Marku Smrčkovi, Martinu Kru-
žicovi a Jiřímu Matějíkovi moc děkujeme.

V měsíci listopadu se děti můžou těšit ještě na kouzelníka a zpívání u vá-
nočního stroměčku při pří-
ležitosti jeho rozsvícení.

V prosinci k nám zavítá Mikuláš s anděli a čerty a pro rodiče připravujeme vánoční besídky.

Přejeme všem příjemně
prožitý předvánoční čas.

Kolektiv MŠ

Masarykova základní škola Velká nad Veličkou

PŘEHLED ČINNOSTÍ A AKTIVIT ŽÁKŮ ZA 1. ČTVRTLETÍ ŠKOLNÍHO ROKU 2022/2023

ÚŘAD PRÁCE HODONÍN

Dne 12. 9. 2022 se vycházející žáci zúčastnili Informačního dne na Úřadu práce v Hodoníně. Zde se našim žákům věnovaly pracovnice Informačního poradenského střediska za účelem získání dalších informací, které děti potřebují ke správné volbě budoucího povolání. Toto rozhodnutí čeká naše devátáky letošní školní rok. Devátáci byli pracovníci úřadu práce pochváleni za to, že se opravdu zajímají o své budoucí povolání, přemýšlí o něm a jsou víceméně rozhodnutí, kterým profesním směrem se vydají. Všem žákům přejeme, aby jejich rozhodnutí bylo správné a aby všichni zažívali během studia i v osobním životě úspěchy i radost.

DĚJEPISNÁ EXKURZE

Ve středu 21. 9. se žáci sedmých tříd v doprovodu svých učitelů dějepisu vypravili po stopách prvních Slovanů a věrozvěstů Cyrila a Metoděje. Navštívili jsme Velehrad, kde se v interaktivním programu děti dověděly další zajímavosti ze života našich předků z oblasti práva, náboženství a slovesnosti. Poté jsme přešli do Modré, v archeoskanzenu probíhal ukázkový program Život Velkomoravanů, v praktických ukázkách jsme poznali způsob bydlení, stravy, oblékání, vzdělávání, vlády i boje na Velké Moravě. Naše děti byly chváleny za znalosti i chování.

AKCE DEVÁTÝCH TŘÍD ZA VOLBOU POVOLÁNÍ

V letošním školním roce jsme pro žáky devátých tříd uspořádali druhou akci na cestě za povoláním. Dne 5. 10. 2022 se vycházející žáci naší školy v počtu 26 dětí zúčastnili XXVI. Veletrhu vzdělávání v Hodoníně, kde vystavovatelé středních škol nejen z jihomoravského, ale i zlínského kraje podávali zájemcům z řad žáků, rodičů i učitelů informace týkající se dalšího vzdělávání po ukončení základní školní docházky. Žáci si zjišťovali studijní možnosti na gymnáziích, středních odborných školách, odborných učilištích a praktických školách. Stejně jako každý rok zde byli i zástupci z Úřadu práce v Hodoníně, kde si žáci a rodiče mají možnost domluvit návštěvu za účelem poradenství pro vhodný výběr školy. Dopoledne strávené na veletrhu bylo příjemně kulturním vystoupením i předváděním rukočinných činností žáků středních škol a učilišť. Akce se zdařila a mnozí žáci zde našli směr dalšího profesního rozvoje, někteří z nich si již dokonce vybrali určitou školu.

DRAKIÁDA

Koncem října jsme pro žáky 1. stupně uspořádali Drakiádu. Díky nim se na obloze vznášela spousta draků všech barev i velikostí. Nebylo vždy jednoduché dostat draka nahoru. Ale právě toto je jedna z akcí, kdy si děti pomáhají navzájem, starší mladším, někdy i naopak.

PROJEKT 72 HODIN

Již několik let se naše škola zapojuje do celorepublikové akce Projekt 72 hodin, která je založena na dobrovolnických aktivitách. Letos se do projektu zapojili žáci 3. a 5. ročníku, kteří se vydali napříč obcí, sbírali volně pohozený odpad a přispěli tak k hezčímu a čistšímu okolí.

HALLOWEENSKÉ DNY

Na přelomu října a listopadu školní družina vyhlásila pro žáky naší školy „hallo-weenské dny“. První den proběhl 24. října. Žáci měli do školy přinést strašidelné pokrmy, které připravili sami nebo za pomoci rodičů. Celkem přinesli 32 vzorků hrůzo-strašných odpudivých jídel. Druhý den byl vyhlášen na 1. listopad, kdy děti přišly v maskách kostlivců, upírů a jiných strašidel. Moc nás potěšilo, že se do této akce celkem zapojilo téměř 70 dětí.

ŠKOLNÍ KOLO PYTHAGORIÁDY

Koncem listopadu se žáci šestého až devátého ročníku zúčastnili školního kola Pythagoriády. Soutěžící měli během šede-

sáti minut vyřešit patnáct úloh z matematiky. Při řešení nesměli používat tabulky ani kalkulačky. Za každou správně vyřešenou úlohu dostali jeden bod. Zde jsou naši nejúspěšnější řešitelé: 6. ročník: 1. Michael Karniš (5 bodů), 2.–5. Katrin Kubíková, Matyáš Prášek, Jakub Maňák, David Kadubec (4 body), 7. ročník: 1. Daniela Pavlincová (10 bodů), 2. Matěj Mišík (8 bodů), 3. Josef Sobek (6 bodů), 8. ročník: 1. Tomáš Šišpera (7 bodů), 2. Barbora Krausová (6 bodů), 3.–5. Lucie Slováková, Michal Mrkva, Ondřej Mléčka (5 bodů), 9. ročník – 1. Vendula Štipčáková (9 bodů), 2. Matěj Okénka (7 bodů), 3. Lucie Tománková (6 bodů). Všem zúčastněným děkujeme a vítězům gratulujeme.

ANGLICKÉ DIVADLO

V listopadu zavítala na KD ve Velké nad Veličkou divadelní skupina, která pro první stupeň zahrála představení Bold rabbit a pro druhý stupeň představení Offline. Obě tyto představení hráli herci v anglickém jazyce, pro první stupeň bylo představení kombinováno s českým jazykem

a proloženo dvojazyčnými písničkami. Děti si tímto představením mohly porovnat úroveň svých znalostí z anglického jazyka a naučit se i novou slovní zásobu.

PODĚKOVÁNÍ PATŘÍ VŠEM, KTERÍ SE PODÍLELI NA PŘÍPRAVĚ A ORGANICI TĚCHTO AKCÍ.

ÚSPĚCHY NAŠICH ŽÁKŮ VE SPORTOVNÍCH SOUTĚŽÍCH

SAZKA OLYMPIJSKÝ VÍCEBOJ – REPUBLIKOVÉ FINÁLE BRNO

Adéla Janků (8. A) vybojovala krásné 6. místo v republikovém finále ve víceboji ziskem 7 394 bodů. Svůj vynikající výkon ještě umocnila absolutním vítězstvím v hodu kriketovým míčkem (59,00 m). Celkem v této věkové kategorii startovalo 122 nejlepších dívek z celé ČR.

PŘESPOLNÍ BĚH – ŠKOLNÍ KOLO

Dne 16. 9. 2022 proběhlo školní kolo přespolního běhu pro žáky I. a II. stupně. Závodnice a závodníci byli rozděleni do třech věkových kategorií. Celkem se do soutěže zapojilo 134 chlapců a dívek.

Kategorie I., 1.–3. ročník, dívky: 1. Sú-

kupová Thea, 2. Zajičková Martina, 3. Zámečnicková Sofie, chlapci: 1. Mička Filip Josef, 2. Pavlinec Jan, 3. Tomčala David.

Kategorie II., 4.–5. ročník, dívky: 1. Štátná Adéla, 2. Režňáková Timea, 3. Tkachenko Karolína, chlapci: 1. Súp Sebastian, 2. Sládeček Tomáš, 3. Peprna Štěpán.

Kategorie III., 6.–7. ročník, dívky: 1. Zubíková Karolína, 2. Jagošová Karolína, 3. Kubíková Anna, chlapci: 1. Pinkava Matěj, 2. Trýska Adam, 3. Miškeřík Šimon.

MEZINÁRODNÍ TURNAJ – POLSKO

Po tříleté pauze způsobené koronavirovou epidemií se naše základní škola opět zúčastnila mezinárodního sportovního turnaje v Polsku. Tým děvčat obsadil ve

florbalovém turnaji první místo. Podobně úspěšně se vedlo i chlapcům, kteří po výborných výkonech ovládli florbalový i fotbalový turnaj. Kromě sportu byl prostor i pro přátelská setkání a návštěvu zajímavých míst.

FLORBAL – OKRSKOVÉ KOLO – VELKÁ NAD VELIČKOU

V úterý 1. listopadu se ve sportovní hale ve Velké nad Veličkou uskutečnilo okrskové kolo ve florbale starších chlapců. Celkem chlapci odehráli 5 zápasů (Blatnice pod Svatým Antonínkem, Lipov, Hroznová Lhota, Kuželov, Veselí nad Moravou) a se ziskem 6 bodů vybojovali hezké třetí místo.

FLORBAL – OKRESNÍ KOLO – DOLNÍ BOJANOVICE

Ve středu 16. 11. proběhlo v Dolních Bojanovicích okresní kolo ve florbale mladších dívek. Naše družstvo podalo ve všech utkáních velmi dobré výkony. Tým ve čtyřech zápasech (Dambořice, Dolní Bojanovice, Žarošice, Blatnice pod Svatým Antonínkem) vstřelil pět branek a se ziskem šesti bodů obsadil pěkné třetí místo.

VŠEM SPORTOVČŮM GRATULUJEME A DĚKUJEME ZA VZORNOU REPREZENTACI.

František Frýdecký, ředitel školy

POZVÁNKA NA PLÁNOVANÉ AKCE

Ples základní školy – pátek 3. 2. 2023 od 19 hodin v sále KD Velká nad Veličkou
Velická laťka (23. ročník) – čtvrtek 23. 3. 2023 od 8 do 14 hodin ve sportovní hale
Mladé Hornácko (51. ročník) – neděle 23. 4. 2023 od 14 hodin v sále KD Velká n. V.

Adventní putování obcí proběhne v naší obci již potřetí

Od 1. do 24. prosince se budou postupně rozsvěcovat okna vyzdobená číslem daného dne. Vy tak budete mít možnost při rodinných procházkách k vánočnímu stromu a betlému, při cestách na návštěvy či bohoslužby nebo při sportování putovat celý prosinec velickou adventní cestou. Číslem vyzdobené domy naleznete v nejrůznějších částech naší obce. Okna zůstávají vyzdobená od svého kalendářního dne až do konce roku, tak je můžete hledat i po několik dní. V polovině prosince vám pomůžeme zveřejněnou mapkou.

Zapojte se aktivně a pošlete nám fotografii rozsvíceného okna, nebo jen napište vaše zážitky z putování na facebookové stránky kulturní komise, nebo vložte do poštovní schránky domu č. 140 (Zemanovo, vedle bývané pizzerie) a budete zařazeni do slosování o sladkou novoroční odměnu.

Děkujeme všem, kteří se do adventního putování zapojili a přejeme Vám příjemně strávený adventní čas.

Kulturní komise

Římskokatolická farnost, obec Velká a ženský sbor s vedoucí Annou Šajdlerovou
Vás srdečně zvou na

Svatoštěpánské zpívání,

**které se uskuteční 26. prosince 2022 od 14:30 hod.
v kostele sv. Máří Magdaleny ve Velké nad Veličkou.**

Spolu s ženským sborem vystoupí cimbálové muziky Romana Sokola a Velické Trnečky, dívčí sbor Fěrtůšky a farní kostelní sbor, mužský sbor, děti ze souboru Veličánek II a sólisté. Slovem bude provázet Magdalena Maňáková.

Výtěžek z koncertu bude věnován na opravy kostela.

Čobogaj, čobogaj...

Hornácký písňový fond je dlouhodobě formován mnoha vlivy, z nichž významným prvkem je migrace z přilehlých i vzdálenějších regionů. Blízkost historického území Uher přinesla například některé maďarismy do místních sedláckých. Zabydly se u nás i přes velkou jazykovou propast, která je mezi češtinou a maďarštinou. Z ukázek stojí za zmínku Koně, koně šargalisté (sarga – žlutá), Kudrnatú, barnavú (barna – hnědá), Három, fárom (három – tři, fárom pravděpodobně zkomolenina párom – pár, Basom, terentete (baszom – jeden z nejvulgárnějších výrazů v maďarštině...) Kromě jazykových vlivů je také velmi významná migrace melodií. Jedná se především o tzv. novouherské čardáše – umělé písně vznikající v Uhrách zejména v druhé polovině 19. st. U nás jsou přetaveny do podoby verbuňků a opatřeny novými texty, až na výjimky nesouvisejícími s uherskými originály. Za zmínku stojí Ked sem kosil (Lanyok, lanyok, simongati lanyok) nebo také Ked sem išel zrána (Édesanyám, kedves anyám). Některé z verbuňků na Hornácku zdomácněly natolik, že jsou přisuzovány i místním hudebníkům – například Ňorkův verbuňk je v originále jeden z nejznámějších čardášů maďarského „hitmakera“ Pisty Dánka Még azt mondják nincs Szegeden boszorkány, v překladu: Ještě se říká, že v Segedu nejsou čarodějnice...

Zajímavou vrstvou písní jsou i melodie staršího data vycházející z lidového prostředí. O jejich významu svědčí i zájem hudebních skladatelů Zoltána Kodálye a Bély Bartóka, kteří je zaznamenali na přelomu 19. a 20. st na území historických Uher.

Ve sbírce Erdélyi Magyarság népdalok (Maďarské lidové písně ze Sedmihradska) uvádějí ekvivalenty našich písní Okolo seče (Zörög a kocsi) a Andulenko, co robíš (Haragoznak Szébene) Písně jsou zaznamenány v oblasti současné Ukrajiny a Rumunska, což je důkazem, že lidová píseň nezná hranice a cestuje na opravdu velké vzdálenosti. Je dobré zmínit, že sběratelský záběr Kodálye a Bartóka byl obrovský, několik tisíc písní například zaznamenali i na území současného Slovenska.

Ze starších písní je pro Hornáky snad až překvapivá existence písně Juhászlegény, szegény juhászlegény, ekvivalent naší Chvalabohu, že sem sa narodiť. Melodie je v Maďarsku známa s textem revolučního básníka Sándora Petöfiho a je citací jeho

poemy Alku. Přestože maďarský etnograf Sárosi Bálint píseň považuje za uherskou, existují značné pochybnosti, zda její původ není na Slovensku. Odtud by byla i pravděpodobnější migrace na Horňácko.

Malou sondu do písní, které s Uhrami souvisí, jsme provedli v jednom z posledních dílů pořadu Folklorika na ČT (Z Uher do Moravy, režie Monika Rychlíková). Část natáčení jsem provedl v Budapešti a okolí, moravská část se natáčela na Horňácku. Z mnoha účinkujících rád zmíním cimbálovou muziku ZUŠ Velká nad Veličkou, která zahrála a zazpívala oblíbený verbuňk Na tú svatú Katerinu – Čobogaj, nebogaj. Původ obou písní opět nalezneme v Uhrách. První je dílem Kálmána Simonffyho a nese název Jáj de magás ez a vendégfogadó (Jak vysoký je hostinec). Navazující melodie Čobogaj, nebogaj, v minulosti často interpretována v pochodovém rytmu, k nám pravděpodobně pronikla prostřednictvím pochodu rakouskouherské

armády Csebogár induló z dílny Hermana Dostála, kde píseň cituje. H. Dostál, ale píseň zcela určitě znal z uherského prostředí, jedná se totiž o velmi známou „odrhovačku“ Csebogár, csebogár, sárga csebogár. Původní text ostře kontrastuje s moravskou verzí, proto překlad uvádím rozšířený:

*Chroust, chroust, žlutý chroust,
Vánoce jsou jednou za rok a velkomožná
pamička by se ráda vdala.
Jednou za rok padnou Velikonoce,
pamička by se vdala, ale nemá peníze.*

Jeden známý horňácký hudec po příjezdu z festivalu v Rožnově znechuceně uvedl: Šecko nám ukradli... Nenechme se zmást, mnoho písní bylo na Horňácko dovezeno a v přizpůsobené formě zde žije vlastním životem.

Velké poděkování za neocenitelnou pomoc při překladu textů maďarských písní patří Ing. Ladislavu Lukácsovi.

Petr Pavlinec

Krásná jubilantka, aneb když 90 let není ještě stáří

V tomto roce uběhlo 90 let od postavení nejstarší budovy základní školy – tenkrát nesla název Masarykova měšťanská škola a chodili do ní žáci nejen z Velké, ale i z okolních obcí. Tohoto výročí využilo vedení dnešní Masarykovy základní školy k uspořádání Dne otevřených dveří.

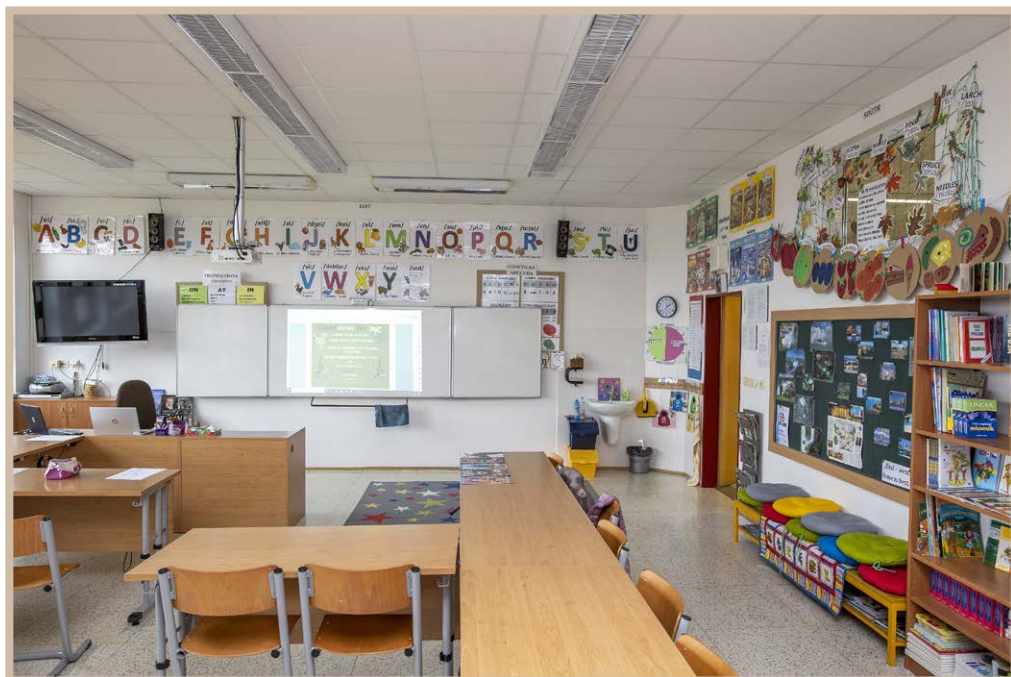
Odpoledne začalo ve školní jídelně, která byla zcela plná, volná místa k sezení nezbyla, mnozí museli stát. Ředitel školy František Frýdecký seznámil návštěvníky s historií i současností školy, jeho předchůdce Luděk Mikáš přidal okénko do minulosti – osobní vzpomínky tehdejšího ředitele školy Rudol-

fa Kynčla, který je znám také jako „uječek Matěj Škrobák“ – autor několika knih o tehdejších životech ve Velké, napsaných ve velickém nářečí. Část vzpomínek přinášíme v tomto čísle jako samostatný článek.

Po společné části následovala volná prohlídka prostor školy – třídy i odborné učebny byly hezky připraveny a všude byli učitelé i žáci, ochotní ukazovat a vysvětlovat moderní vybavení a odpovídat na dotazy. Pan Lukáš Pachtl připravil 5 zajímavých panelů s fotografiemi z historie školy i obce.

Příjemným doplněním a zpestřením bylo folklorní vystoupení dětí.

Velký počet návštěvníků organizátory velmi potěšil. Akce to byla skutečně velkolepá a výborně připravená. Pěkné a zajímavé odpoledne je výsledkem výborné a dobré promyšlené přípravy pracovníků školy i dalších. Všem patří velký dík a uznání. Fotograficky ji zdokumentoval fotograf Fr. Gajovský, a tak si ji můžete prohlédnout na internetové adrese <http://bit.ly/3USxgJQ>

Podrobné informace o nejstarší školní budově a školním divadle najdete na stránkách <https://www.vevelke.cz/zhistorie/>

Redakce
Foto: Fr. Gajovský

Masarykova základní škola v éře obnovené samosprávy po roce 1990

K 90. výročí od postavení nejstarší budovy Masarykovy měšťanské školy je podle mého názoru důležité uvést několik informací o vývoji základního školství ve Velké za existence obnovené samosprávy od roku

1990. Předně je třeba sdělit, že za MNV bylo koncem 80. let minulého století základní školství zhruba ve stejné pozici jako životní prostředí a taky jakýkoliv smysluplný investiční rozvoj obce – vše se blížilo téměř katastrofálnímu stavu.

č.	Rok dokončení	Masarykova základní škola Stavební akce za období 1991–2018 nad 1 mil. Kč	Náklady tis. Kč	z toho dotace tis. Kč
1.	1993	Nádstavba spojovacího krčku MZŠ mezi budovami „A“ a „B“ o dvě patra + rekonstrukce sociál. zařízení budovy „A“	1 500	–
2.	1995	Zastřešení učebnového pavilonu MZŠ (budovy „B“) sedlovou střechou + nová půdní kotelna	3 000	–
3.	1997	Půdní vestavba MZŠ – 4 učebny v půdním prostoru budovy „B“ včetně vybavení	1 500	–
4.	2003	Stravovací pavilon MZŠ – novostavba budovy „C“	39 400	11 000
5.	2004	Sportovní hala – novostavba	47 000	10 000
6.	2004	Zateplení MZŠ – výměna všech původních oken budov „A“ a „B“ a zateplení fasády budovy „A“	5 600	5 000
7.	2004	Kompletní rekonstrukce vytápění MZŠ – budov „A“ a „B“	2 500	–
8.	2006	Rekonstrukce střechy MZŠ – budovy „A“	1 600	–
9.	2007	Dokončení zateplení MZŠ – budova „B“	1 800	–
10.	2014	Tartanové hřiště v MZŠ – náhrada asfaltového hřiště	2 300	–
11.	2014	Rekonstrukce sociálních zařízení budovy „A“ MZŠ	1 650	200
12.	2016	Rekonstrukce místní komunikace ul. Školní – u MZŠ včetně parkovacích míst a chodníků	4 000	–
		CELKEM	111 850	26 200

č.	Rok dokončení	Masarykova základní škola Stavební akce za období 1991–2018 pod 1 mil. Kč	Náklady tis. Kč	z toho dotace tis. Kč
1.	1991	Generální oprava topného kanálu v MZŠ z bývalé uhelné kotelny	150	–
2.	1992	Asfaltové hřiště v MZŠ – v zimě sloužilo jako kluziště	210	–
		CELKEM	360	–

Na jedno z prvních veřejných zasedání zastupitelstva obce v roce 1991 se dostavila paní Věra Janošková, zástupkyně ředitele školy a sdělila, že pokud obec něco neudělá se základním školstvím ve Velké, tak žáci budou muset kvůli velkému počtu žáků a nedostatku učeben směnovat. Bylo rozhodnuto, že prvním krokem bude zrušení statkové MŠ v budově na náměstí (kde je v současné době obecní úřad) s tím, že děti navštěvující tuto MŠ budou docházet do budovy tehdejší kordárenské MŠ, jejíž kapacita byla dostatečná. Budova MŠ na náměstí pak bude plně poskytnuta základní škole. Toto rychlé rozhodnutí vyvolalo celou řadu negativních reakcí, ale i s odstupem času lze říci, že bylo správné.

Odvrátila se tak hrozba směnování, které by veliké školství vrátilo o cca 30 let zpět. Přestože obec musela od svého počátku řešit celou řadu dlouhodobě zanedbaných problémů prakticky ve všech oblastech jejího rozvoje, zařadila školství mezi priority a díky maximálnímu úsilí se podařilo postupně realizovat celou řadu výše uvedených investičních akcí. Jejich výsledkem je současná podoba Masarykovy základní školy patřící s veškerým blízkým zázemím (hala, sportovní stadion, kulturní dům) k těm nejlépe vybaveným v širokém dalakém okolí. Jsem přesvědčen, že je toto srovnání podobné, jako v době postavení té nejstarší budovy tenkrát před 90 lety.

*Jiří Pšurný,
starosta obce v letech 1990–2018*

Z rukopisných vzpomínek Rudolfa Kynčla, ředitele měšťanské školy ve Velké

V roce 1891 tatínek dostal místo nadučitele na dvojtřídní obecné škola ve Velké u Strážnice (dnes Velká nad Veličkou), a tak někdy koncem srpna jsme se stěhovali z Josefova do Velké. Naše rodina čítala 6 osob – tatínek, maminka, já, Vladimír, Anna a Julius. Jeli jsme v kočáře krytém my všichni a za námi stěhovací vůz s nábytkem. Pamatuji si velmi dobře, že jsme v poledne byli ve Strážnici, kde jsme obědvali v hotelu „U černého orla“, místnost měla uprostřed sloup a na ten jsme přivázali našeho psíčka Pika. S námi jelo také děvče, které u nás sloužilo. K večeru jsme přijeli do Velké a poprvé vstoupili do bytu školního pro nadučitele, velmi zklamáni. Byl v polo-

vici obyčejného selského stavení za kostelem na Svárově a skládal se z většího a malého pokoje, vchod byl z chodby, jejíž dláždění bylo z červených cihel a jíz se šlo napravo do třídy, nízké a se sloupem uprostřed, a dále ke dveřím na dvůr, před nimiž napravo byly dveře do malé kuchyně – Josefův byl proti tomu palác! Ale tatínkovi slíbili na okrese, že Velká bude mít novou školní budovu co nejdříve – zatím jsme se jí dočkali až roku 1897 – za šest roků! Zklamání bylo veliké, maminka se dost naplakala!

Přivítal nás předseda místní školní rady Dominik Hajíček, bydlel jenom pár kroků za mostem přes „járek“, a poněvadž jsme neměli ještě nic na novém bytě, spali jsme

první noc u něho; jak jsme se tam uložili, nemohu dnes ani pochopiti. Dominik Hajíček byl obuvníkem a přistěhoval se do Velké z Hané. Byl to muž dosti inteligentní na tehdejší dobu a požíval u spoluobčanů určité autority. ... To byl tatínkův první informátor o poměrech velických.

Velká byla úplně něco jiného než Josefov. Josefov – malá dědina na Podluží s několika desítkami obyvatelů, Velká – městečko s 1200 obyvateli na Hornácku, 4 km vzdálené od slovenských, tenkrát uherských hranic. Všichni Veličané domácího původu chodili jenom v krojích, přistěhovalí řemeslníci a živnostníci, úředníci a učitelé chodili po městsku, panský, četníci a financí – pro blízkost hranice byla ve Velké finanční stanice – v uniformách.

Předchůdce tatínkův byl pan „rektor“ – jenom tak mu říkali – Antonín Pospíšil, který učil ve Velké 30 let. Podle tehdejších zvyklostí byl také ředitelem kůru a tak se také tatínek stal jeho nástupcem a měl novou práci – hrát denně při bohoslužbách v kostele. Naštěstí kostel byl od našeho nového školního bytu jenom pár kroků, ohrazen hřbitovní zdí se střílnami. Varhany pocházely od hradištského varhanáře Hauka, velmi jednoduché s 8 rejstříky a 2 nožními kolektivy, ale zvuk měly dobrý. Vzduch se vhněl do píšťal šlapáním po pravé straně varhan, obstarával je „měchošlap“ – kalkant.

Velická dvojtřídka – jedna třída s bytem pro nadučitele na Svárově za kostelem, druhá „v městě“, obyčejná chalupa s větší

místností, když přšelo, přšelo do místností na Svárově i v městě, protože byly vadné střechy. Škola měla téměř 300 žáků a naději, že dostane novou budovu.

Obyvatelé Velké byli většinou katolíci, jen něco přes 300 bylo evangelíků a přes 70 židů; tito byli všichni Němci a vymohli se církevní školu s německou vyučovací řečí, jednotřídku, „učitel“ Sommer vlastně byl „šachtýřem“ (šachtoval, tj. rituálně

zabíjel pro židy krávy a telata na židovské porážce u Závodského mostu ve Velké).

Návštěva školy byla zanedbávána, a pokud byly práce na poli, těžko bylo žáky dostat do lavic. Ostatně by se do těch dvou tříd ani nebyli vešli všichni.

Učitelé – tatínek a mladší učitel Nechyba – dělali, co mohli, ale rodiče školu rádi neměli. Na faře velické byl farář a kaplan a tento vyučoval na škole náboženství. Tenkrát to byl Pater Jan Křtitel Malota, taková raisovská postava, vlastenec a milovník přírody. Poctivě pomáhal oběma učitelům zvyšovat návštěvnost školy a snižovat negramotnost (byl např. i starosta, který se neuměl podepsat!)

Aby se zvýšil zájem o školu u rodičů, pořádali učitelé a P. Malota koncem prvního školního roku výlet s programem do blízkého Háje na louku. Vydělané peníze byly určeny k rozšíření školní knihovny. A takový výlet s přednášením básní vlasteneckých se opakoval za dva roky. Zase s průvodem, hudbou, lampiony, májí, hrami, soutěžemi atd. a za větší účasti rodičů.

Roku 1892 začal jsem chodit do 1. třídy k p. učiteli Nechybovi v budově „v městě“, nyní úplně modernizované, sídlo MNV (pozn: dnes sídlo obecního úřadu). Moc jsem asi nebyl nadšen ztrátou svobody, protože hned první dny vyučování dal jsem se zlákat podnikavými spolužáky (hlavně synkem hospodského Žankem Matzenauerem), kteří chodili za školu do tzv. rajzů, zarost-

lých keři, na břehu Veličky. Brzy to však prasklo, když se p. učitel ptal tatínka, co je s Karlíkem, že nechodí do školy. Ponaučen stal jsem se poslušným a pořádným žákem a učení se mně zalíbilo. Do 2. třídy jsem už chodil k tatínkovi do třídy na Svárově.

Roky ve Velké (od 1891 do září 1898, kdy jsem začal chodit do gymnasia ve Strážnici) formovaly můj budoucí život.

vybral Luděk Mikáč

Pohádková cesta

Letošní čtvrtý ročník *Pohádkové cesty* se nesl v pirátském duchu. Na startu čekaly pirátky s bílými šátky, barvami a štětci. Děti si své šátky vymalovaly pirátskými symboly a vydaly se plnit úkoly. Ti menší pomohli princezně najít, kde bydlí zvířátka. A ti, co už umí psát, pomohli králi správně poskládat písmenka do slov. S vodníkem si děti zahrály skořápky, a pro ty vítězné měla vodní žinka připravenou karamelku. Ač je vodník velký mlsoun, většinu karamelky prohrál. V pralese si děti zadováděly s divočkami, kterým pomohly nakrmit hlavoděho tygra nebo lva. A opodál dováděla parta Mimoňů, kde se zdatně zatloukalo, zatloukalo a zatloukalo.

Onen svět tradičně strážil Drákula s kostlivcem a mrtvou nevěstou, která s dětmi překusovala žížalky ve vzduchu. Náročný úkol to byl velmi a jakmile jej děti splnily, utíkaly skrz černou díru plnou myší, pavouků a netopýrů rovnou na Divoký západ. Tam už na ně čekali kovbojové a střílelo se vzduchovkami do terčů. Tady nepomohla žádná kouzla a ani čáry, ale pouze soustředěnost a přesná muška. Zato

kouzel se děti dočkaly u Harryho Pottera a Hermiony, kde musely zvládnout let na koštěti a vyhnout se přitom všudypřítomným Mozkomorům. Nad vším dohlížela svým přísným okem profesorka McGonagallová.

Ke splnění posledního úkolu se děti s pirátskými šátky na hlavě musely dostat za brány Šenku, kde spolu s piráty vázaly uzly, házely míčky, lezly po síti do korun stromů za asistence Jany Dosoudilové a Aleše Nádeníčka, a ty nejodvážnější vstoupily na pirátskou loď, kde na ně čekal v truhle balíček sladkostí s omalovánkou, pastelkami a špekáčkem. Lucka malovala malým pirátům obrázky na tváře a DJ Pavel se svými disco hity roztančil nejen malé, ale i velké.

Pohádkovou cestu pořádala kulturní komise za finanční podpory obce. Děkujeme Horňáckému Šenku, pekárně Řehák, prodejně Kropa, prodejně Barvy Laky Supová, pile Smrček a všem ostatním, kteří se na přípravě *Pohádkové cesty* podíleli.

Lenka Slováková

Foto: Barbora Kozlíková a Martin Tomešek

Bojíme se TMY?

Už jako malé děti jsme věděly, že když slunce zapadá za obzor, bude brzy TMA. Ale na druhé straně zeměkoule zase světlo – den. Někdy maminky strašily své děti TMOU, aby se večer včas vracely do svých domovů. A jak je to dnes? Proč se TMĚ tak bráníme? Vlastně těmto přírodním Božím zákonům?

V dnešní moderní době doslova mrháme a předbíháme se v přemožení TMY osvětlováním (přílišným) domů, ulic, měst. Že bychom se stále obávali TMY? A komu ta TMA nejvíc vadí?

Mladým lidem? No, ti jistě si na rande nevybírají místa s veřejným osvětlením. Střední generaci? To jsou znalci všech technických vymožeností, svítidel, čelenek, samonabíjecích baterek! Že by TMA vadi-

la nejstarší generaci? Asi „vedle“ – ti TMU dobře znají a pamatují. Taky v noci spí... dělala jsem si malý průzkum v naší ulici. Za týden v noci přešli dva lidé. Večerní osvětlení zapínalo, když lidské oko ještě dostatečně vidělo. A umí se také přizpůsobovat, že? Ráno, při rozednění, svítilo další hodinu. No, to jsou ty „čidla“ – technický problém. Svítilo 15 lamp. Možná i žáci 8. tříd by dokázali vypočítat, kolik by se uspořilo elektrické energie za 1 rok, kdyby se pravidelně vypnulo od 22:00 hodin do 5:00 ráno? A kolik za 10 let? Jestli toto téma někoho zaujme, vhodte výsledky do schránky OÚ na náměstí.

Za více světla v duši a méně venku
A za ctění přírodních zákonů lobuje

Skácelová Helena

Svěcení velického kostela

Do naší vísky zasazené do malebné krajiny, která uchvátí nejednoho návštěvníka, se vkradl podzim. Ledově dýchl do dolinky mezi kopci Bílých Karpat a zahalil ji mlžným oparem jako závoj nevěstu. Z válejíciho se mléčného oblaku impozantně vykuovala věž a střecha lodi kostela, ověncená vršky korun lip, jejichž listí se začalo barvit do bronzova a do odstínů mědi.

V tento hodově-dušičkový čas zavítala k nám do Velké nad Veličkou velmi vzácná a očekávaná návštěva – otec biskup Josef Nuzík. Přijal pozvání otce Josefa, aby sloužil pontifikální mši svatou, posvětil nový

obětní stůl a 12 křížů vytvořené Mgr. Martinem Slovákem a konsekoval náš kostel svaté Máří Magdaleny. Psal se 28. říjen L. P. 2022.

S 10. hodinou se ozval ze zákristie zvonek oznamující začátek slavnosti. Pozornost přítomných se upírala k doširoka otevřeným dveřím u vchodu do lodi, kudy měl vcházet slavnostní průvod. Lidé se otáčeli, stoupali si na špičky, v pohotovosti byly připravené fotoaparáty a kamery. Atmosféra by se dala přirovnat k nadšení Květné neděle, kdy dav vítal Ježíše Krista při vjezdu do Jeruzaléma. Ministranti, bohoslovci,

kněží a otec biskup kráčeli za doprovodu varhan kostelem, oděni do bílých rouch, nesouce v srdcích andělská poselství o službě Bohu.

Po pokleknutí před svatostánkem s přítomným Kristem zaplnili celý prostor kněžiště. Mši svatou zahájil otec biskup znamením kříže a slovy: „Milost a pokoj ať naplní všechny, kdo budou vcházet do tohoto Božího domu.“ První slovo si vzal otec Josef a krásně hovořil o významu obětního stolu. Kamenná deska z červeného lesklého mramoru symbolizuje Ježíšovu oběť na kříži. Zároveň připomíná kámen, který stavitelé zavrhlí, ale který se stal kamenem úhelným. Spodní část oltáře tvoří podstavec ve tvaru džbánu. Vytesán ze světlého pískovce dokonale koresponduje s dlažbou v kněžišti i s ambonem. Po obvodu jej mistr sochař opatřil nápisem: „Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad

námi.“ Představuje nádoby na víno, které se proměňují na krev Kristovu, a také představuje Ježíšovo probodené srdce. A samozřejmě rovněž odkazuje i na svatou Máří Magdalenu, která brala z nádoby olej k pomazání Ježíšova mrtvého těla. Tímto vysvětlováním otec Josef navázal na duchovní přípravu, kterou připravoval věřící na plnohodnotné prožití této slavnosti. Učil, že oltář znamená to nejdůležitější místo v kostele. Tam se mají upírat zraky člověka, sem mají směřovat lidské kroky. Právě zde se odehrává to nejdůležitější, a proto se má stát centrem našeho života.

Kostel považujeme za dům Boží, kde se shromažďují věřící ke slyšení Božího slova a slavení eucharistie, symbolizuje nebeský Jeruzalém, ve kterém září Boží Beránek jako nehasnoucí světlo. A také popřál všem přítomným, aby při dnešní slavnosti zažili blízkost Boží.

V homílii se otec biskup zaměřil na Ježíše Krista, který zůstává stejný, neměnný, včera, dnes i na věky. Kristus je vyvýšen jako oltář na posvátném místě. Každou mši svatou se při proměňování obětní stůl znovu a znovu posvěcuje. Člověk potřebuje posvěcování a měl by po něm toužit.

Záhy započaly světicí obřady. Otec biskup posvětil vodu a za zpěvu žalmu: „Pokrop mě yzopem a budu čistý, umyj mě a budu bělejší než sníh“, pečlivě pokropil obnažený obětní stůl, loď, oba přístavky a všechny přítomné – domácí farníky i poutníky. Po litaniích ke všem svatým otec biskup odložil mitru a ornát a přes prosté bílé roucho si přepásal lněnou pracovní zástěru. Přistoupil k obětnímu stolu a obřadně 5krát lil z cínové konvičky do kříže svčený olej – křížmo, na památku 5 ran

Kristových. Nejprve do středu, pak do čtyř rohů. Po té olej rozetřel rukou po celé ploše desky obětního stolu. Tím dokončil proces pomazání. Rukou od oleje obešel všech 12 křížů umístěných v interiéru kostela. Každý přejel palcem s kapkou posvátného oleje ve znamení kříže a tím je požehnal. Následovalo okouření. Malou stříbrnou kadidelnici se žhavými uhlíky postavil otec biskup doprostřed desky obětního stolu. Vsypal do ní krystalky pryskyřice a začal z ní stoupat vonný dým rovně vzhůru. Naplnil také velkou kadidelnici a obešel s ní obětní stůl dokola. Tak dokončil jeho posvěcování. Potom v kostele okouřil také 12 křížů, které připomínají 12 apoštolů. Celý kostel se zahalil do vonného dýmu. „Jako kouř stoupá vzhůru, ať naše modlitby vystoupají k Tobě, Bože. Jako se tento

chrám naplní vůní, ať církev naplňuje svět životadárnou silou Kristovou“ zněla průvodní prosba z úst otce biskupa. K tomuto obřadu zpíval chrámový sbor žalm: „Z kadidelnice, kterou držel anděl, stoupal před Boží tvář vonný dým.“

Pak ministranti utřeli desku obětního stolu dosucha a asistovali kostelníci, která oděla posvěcený oltář do bílých pláten. Naaranžovali výzdobu z květů a svíce. Krojovaný pár přinesl dary a mše svatá pokračovala bohoslužbou oběti. Poprvé se na novém, nově posvěceném oltáři proměnil chléb a víno v tělo a krev Ježíše Krista přesně podle toho, jak On sám to ustanovil.

Na závěr se otec Josef pomodlil modlitbou svatého Jana Sarkandera, jehož ostatky ve schráně byly uloženy do podstavce nového obětního stolu již při jeho instalaci. Dnešní slavností se tak završily snahy otce Josefa o obnovu našeho kostela. Dlužno

podotknout, že vše, co dokázal, pramení z hluboké víry a dosvědčuje, že s pomocí Boží lze uskutečnit velké věci.

Na památku dnešní konsekrace se vystavuje dekret na paměť do budoucna. Listinu podepisuje světitel, kancléř, 2 zástupci z farnosti a pan farář. Nyní náš kostel získal chybějící část identity, kterou postrádal po staletí.

Celá slavnost se uskutečnila především z iniciativy otce Josefa, na kterém ležel největší díl odpovědnosti, ale také se na zdárném průběhu podíleli ministranti, 2 bohoslovci, kostelnice Anežka Tomešková, členové farních rad, dobrovolníci zapojeni do úklidu kostela, varhaníci Adam Zálešák a David Motyčka spolu s chrámovým sborem zajišťovali liturgii, krojovaní přispěli ke vzácnému zkrášlení a návratu tradice do prostor našeho kostela a mnoho dalších. Všem patří upřímné poděkování.

Každý, kdo v tento den přišel do kostela a účastnil se slavení pontifikální mše svaté se svěcením oltáře, 12 křížů a konsekrací našeho chrámu, prožil z milosti Boží jedinečnou a neopakovatelnou historickou událost, jež svým významem přesahuje do časů budoucích. Punc dne, který učinil Pán, si poneseme po celý svůj život jako veliký a nezsloužený dar.

*Hana Vachunová
Foto: Hana Vachunová
a Eliška Ježová*

Krátce o velické házené

V září začala nová házenkářská sezóna, ročník 2022/2023. Velický klub do této sezóny postavil několik družstev, od těch nejmladších nadějí, až po družstvo mladších dorostenek.

Naší nejmladší kategorií jsou minižačky. Zde se naše nejmenší naděje učí základy, nejen házené, ale i pohybu vůbec. Pod vedením svých trenérek získávají své první sportovní zkušenosti a kromě praktických dovedností se učí i lásce ke sportu. Přestože i v této kategorii existuje na Jihomoravském kraji ligová soutěž, nehraje se zde na výsledky. Turnaje mají přátelský nádech a snaží se především rozvíjet malé talenty. Nicméně starší děvčata z této kategorie, nedávno zvládla i třídní turnaj v Milevsku a vybojovala zde pěkné 4. místo. Je to sice trochu

nepopulární umístění, ale ukázalo, že je na čem stavět a pro tým který byl na podobném turnaji vůbec poprvé, je to úspěch. Navíc nejlepší střelkyní turnaje se stala Bára Šišperová z našeho týmu.

U mladších žaček už přece jen o výsledky trochu jde. Naše družstvo prošlo po prázdninách velkým omlazením a tým teprve sbírá zkušenosti a sehrává se v novém složení. I přesto se v rámci Jihomoravské ligy mladších žákyní drží mezi nejlepšími třemi a na posledním letošním ligovém turnaji budou bojovat o první místo v tabulce.

Naplnlo rozjetý už je i tým starších žaček. Suverénním způsobem vyhrál podzimní část Jihomoravské ligy a stejně suverénním způsobem se kvalifikoval i do soutě-

že Žákovská liga 2022/2023. V této soutěži se utká 25 nejlepších družstev z celé ČR o titul mistra České republiky. V loňské sezóně zde naše děvčata skončila na osmém místě a letos bude jejich cílem toto umístění ještě o něco vylepšit. Jako tradičně jsme ve velické hale uspořádaly i turnaj starších žaček „O Hornácký pohár“. Turnaje se zúčastnilo 12 družstev z ČR a Slovenska, např. DHC Plzeň, TJ Sokol Písek, HC Háje Praha, HK Slovan Duslo Šála, HK Slávia Sereď a další. Během tohoto třídeního házenkářského maratonu se na palubovce velické haly objevilo celkem 169 hráček, odehrálo 48 zápasů a padlo 1378 gólů. K naší velké radosti si v turnaji nejlépe vedla naše děvčata, která navíc turnajem prošla bez jediné porážky. Nejlepší střelkyní turnaje se stala Emílie Fogelová z HK Slávia Sereď a podle hlasování trenérů byla nejlepší hráčkou turnaje naše Denisa Melichárková. Také nejlepší brankářku

vybrali trenéři z domácího týmu a stala se jí naše Dominika Šalplachtová.

Po letech se ve Velké hraje také 2. liga mladších dorostenek, skupina Morava. Pro naše hráčky (věkem převážně starší žačky), bylo cílem především získávat nové zkušenosti. Po odehraných devíti zápasech ale situace vypadá úplně jinak. Družstvo se drží na prvním místě tabulky a v době psaní tohoto článku bylo jediným v celé soutěži, které doposud ani jednou neprohrálo. Tak, snad to vydrží.

Závěrem článku bych rád, za klub SKH Velká nad Veličkou, poděkoval našim hráčkám, trenérům a všem, kteří se „točí“ okolo Velické házené. Také bych rád poděkoval všem našim příznivcům, sponzorům a partnerům za podporu a spolupráci v letošním roce. A nejen jim, ale i Vám všem bych rád popřál klidné prožití vánočních svátků a do roku 2023 především hodně zdraví, pohody a osobních úspěchů.

*Za SKH Velká nad Veličkou
Zdeněk Janků*

Rozsvěcování vánočního stromu

Letošní rozsvěcení vánočního stromu se uskutečnilo ve velmi přátelské atmosféře a za účasti velkého počtu lidí, kteří po dvouleté nucené pauze přišli strávit podvečer první adventní neděle před obecní úřad. Kulturním programem nás tradičně provedl ženský i mužský pěvecký sbor a děti z mateřské a základní školy. Před samotným rozsvícením vánočního stromu promluvil katolický farář požehnání, starosta obce popřál všem občanům štěstí, zdraví a úspěšný příští rok. Občerstvení a drobný

prodej byly v režii dobrovolných prodejců, a my jsme si mohli zakoupit vánoční dekorace, dřevěné výrobky, skleničky, baňky, vyšívané drobnosti, pletené čepice, patenty, báleše, zákusky klasické i moderní, palačinky, koblihy, punč, kakao, dětský punč, teplou medovinu, svařák, rybí karbanátky, bramboráky, kyselici, zvěřinový guláš a mnoho dalšího. Děkujeme všem za přízeň a těšíme se na setkání na některé z dalších akcí.

Kulturní komise

Foto: František Gajovský

Solárium

V naší obci letos vznikla další zajímavá služba pro občany – v budově bývalého Slovmlýna (č. p. 476, naproti solární elektrárny) je pro veřejnost v provozu solárium. Při naší návštěvě příjemná obsluha ochotně poskytla základní informace:

Hlavní rozdíl od jiných solárií je v trubcích: tady používají nejnovější trubice, jaké jsou na trhu, podobné bychom našli až v Brně nebo Praze. Vedle samotného opálení, které je rychlé (vidět je už po 3. návštěvě), jsou vhodné pro léčbu kožních potíží – pomáhají léčit lupénku, ekzémy, jizvy, akné, příznivě působí na hladinu cholesterolu, nemocná kolena, kyčle a revma. Jasné světlo působí příznivě i na depresi, zejména v zimním období, kdy je slunečního svitu málo. Ultrafialové záření zvyšuje hodnoty vitamínů A, D, B3.

Před použitím solária je nutno pokožku namazat krémem a použít ochranné brýle – obojí zde mají k dispozici. Doba ozařování je průměrně 10–15 minut, ale začíná se kratší dobou. I počet návštěv se může lišit – někdo chodí 1x týdně, někdo 2–3x za týden. Cenově patří mezi nejlevnější v okolí.

Platí i určitá omezení, např. nesprchovat se 2 hodiny před a 3 hodiny po pobytu v soláriu, hmotnost uživatelů může být maximálně 120 kg. Děti mohou začínat od věku 10 let a čas mají omezen na 5 minut.

Provozní doba je pondělí, středa a pátek 8–18 hod. Je dobré se předem objednat na konkrétní hodinu (sms, WhatsApp, Messenger).

Kontaktní telefony jsou i na propagačních letáčkách: 736 265 059, 777 881 163).

redakce

Projekt KASKO EKO

Na podzim roku 2022 jste určitě někteří z Vás zaregistrovali zahájení prodeje plastového obrubníčku ve Velké nad Veličkou. Určitě patří velké poděkování mé mamce a bráchovi (Jana a Filip Bártovi), kteří mi pomohli celou akci zorganizovat v rámci obce. Nicméně rád bych vysvětlil, proč jsme se vlastně pustili do tak velkého projektu a proč to celé děláme, jelikož hlavním cílem není prodej zmíněného výrobku.

Společnost KASKO spol. s r.o. z nedalekého Slavkova spousta z vás již zná, jelikož někteří z vás u nás také pracují. Naše produkce směřuje převážně do automobilového průmyslu – vyrábíme plastové díly. Při této výrobě vzniká plastový odpad a my jsme se zamýšleli jak s ním v budoucnu ještě efektivněji naložit.

Na přírodě nám záleží, proto vznikl projekt Kasko EKO. Třídění odpadu bereme jako samozřejmost. Všechny aktivity naší společnosti jsou posuzovány i z pohle-

du životního prostředí, ke kterému přistupujeme zodpovědně. Proto jsme vymysleli vlastní výrobek z recyklátu. Jedná se o plastový obrubník pro ohraničení záhonů, trávníků a chodníků, který můžete lehce aplikovat do svých zahrad.

Hlavní zásady v oblasti projektu Kasko EKO jsou:

- recyklace
- snižovat spotřebu EE
- třídít odpady
- zvyšovat kvalitu procesů/výrobku

*Ing. Kamil Bárta,
ředitel úseku kvality
a environmentu,
KASKO spol. s r.o.*

Více info o Kasko EKO naleznete na www.kasko.cz/eko.

Krátké neveselé čtení

A moje neveselé psaní, protože případ, který popisuji, jsem očekával, jenom jsem nevěděl, kdy se stane a docela se divím, že to tak dlouho trvalo.

Klientem byl mladý muž (případ se netýká Velké nad Veličkou ani okolí), který prodal pozemky i s chalupou. Kupujícím byla pražská firma a obchod realizoval pražský advokát, který zastupoval kupující firmu. Klient tvrdil, že na předmětu prodeje se účastníci jasně ústně dohodli. Klientovi – poškozenému prodávajícímu, správnost smluv před podpisem kontrolovala nějaká paní ze soudu. Před podpisem samotným klient smlouvy blíže nekontroloval, prý tomu nerozumí, odbornou pomoc neměl. Až po podepsání smlouvy a podání na katastr prodávající zjistil, že do předmětu prodeje byl „přidán“ další pozemek, na jehož koupi se účastníci nedomluvili. V mnohamilionovém obchodu přidáný pozemek představoval „drobné“, několik set tisíc korun. Tudíž podat žalobu na jed-

nání v omylu úmyslně vyvolaném kupující firmou a opřít se v dokazování o rozdíl mezi cenou smluvní a tržní, bylo nemožné. Další důkazy svědčící ve prospěch tvrzení klienta neexistují.

Laskavý čtenář si jistě pomyslí, že Horňáci jsou fikaní a

že jim by se něco podobného stát nemohlo. Věřte, že mohlo. Dovedu si živě představit, že při podepisování smluv v nóbl kanceláři obchodní společnosti odkontrolujete znění správnosti výtisku kupní smlouvy k nemovitostem, ale podepíšete smlouvy ve znění jiném. A tyto podvrhy smluv si ještě zvesela osobně odnesete na katastr. Téměř nikdo nikdy stejnost smluv nekontroluje. A já jenom čekám, kdy mi první obdobně podepsaný klient zaklepe na dveře.

Ze shora uvedeného příběhu plyne poučení: „Důvěřuj, ale prověřuj.“

*Mgr. Evžen Morávek,
advokát ve Velké nad Veličkou
Tel. 776 88 44 48*

Děkujeme všem přispěvatelům a čtenářům za Vaši přízeň.

Přejeme příjemné prožití svátků vánočních
a do nového roku přejeme
hodně zdraví a rodinné pohody.

prostě doma
sociální služby v terénu

Pomoc, která přijde k vám domů

Díky **sociálním službám poskytovaným přímo v terénu** mohou vaši blízcí i nadále žít ve svém přirozeném sociálním prostředí a udržovat vztahy, které jsou pro ně důležité – tedy mohou získat veškerou potřebnou péči **prostě doma**.

Podporu, kterou potřebujete možná právě vy, hledejte v Elektronickém katalogu sociálních služeb Jihomoravského kraje na prostedoma.jmk.cz.

prostedoma.jmk.cz

Foto na titulní straně obálky: Fr. Gajovský

Informace

Redakce zpravodaje uvítá vaše příspěvky nebo návrhy – co vás zajímá, co chcete vědět nebo sdělit občanům. Své připomínky, návrhy či sdělení můžete posílat mailem na adresu zpravodajvelka@centrum.cz nebo poštou na adresu: Kulturní komise, Obecní úřad, 696 74 Velká nad Veličkou. Uzávěrka příštího čísla je **26. února 2023**.

Zpravodaj obce Velká nad Veličkou 151, IČO 00285447, název zpravodaje: Velický zpravodaj (vychází 4x ročně), vydání prosinec 2022, ev. číslo periodického tisku: MK ČR E 21709, zpravodaj vydává obec Velká nad Veličkou. Redakční rada: L. Slováková, L. Mikáč, F. Šalé. Kontakt: zpravodajvelka@centrum.cz. Sazba a tisk: Nakladatelství Albert Boskovice.

KLUB HORNÁCKÉ SLIVOVICE
VELKÁ NAD VELIČKOU

POŘÁDÁ

Kašt & slivovice

18.3.2023 VE 14:00
KD VELKÁ

Pohádková cesta